

Referat fra møde i Vildtforvaltningsrådet fredag d. 20. september 2019 kl. 8.30-13.00 i Toftehuset, Dokkedalvej 151, 9560 Hadsund

Fra Vildtforvaltningsrådet deltog:

Jan Eriksen	(formand)
Henrik Bertelsen,	Landbrug & Fødevarer (næstformand)
Frederik Lüttichau,	Landbrug & Fødevarer
Egon Østergaard,	Dansk Ornitologisk Forening
Birgitte Heje Larsen,	Dyrenes Beskyttelse
Flemming Torp,	Friluftsrådet
Peter Busck, (stedfortræder for Niels Iuel Reventlow)	Dansk Skovforening
Claus Lind Christensen,	Danmarks Jægerforbund
Ella Maria Bisschop-Larsen,	Danmarks Naturfredningsforening

Fra Danmarks Fiskeriforening PO deltog (under punkt 7):

Michael Andersen

Fra Aarhus Universitet deltog:

Aksel Bo Madsen

Fra Miljøstyrelsen deltog:

Kontorchef Anne-Marie Vægter Rasmussen
Funktionsleder Jens Skovager Østergaard

Fra Miljø- og Fødevareministeriet deltog:

Kontorchef Katrine Barnkob Lindgreen
Teamleder Mette Rask Jensen
Studentermedhjælper Louise M. Hertz Madsen

Bilag

1. Godkendelse af dagsorden

2019-03-01

Dagsordenen blev godkendt med følgende bemærkninger:

Jan Eriksen orienterede om, at årsmødet for de regionale hjortevildtgrupper bliver

afholdt i november, og hjortevildt derfor kommer på dagsordenen til mødet i december, for at kunne træffe beslutning om at fremsende en anbefaling til ministeren.

Katrine Barnkob Lindgreen orienterede om, at Miljø- og Fødevareministeriet efter folketingsvalget i juni fortsat hedder Miljø- og Fødevareministeriet, men har nu to ministre i stedet for én. Vildtforvaltningsrådet kommer primært til at have kontakt med miljøminister, Lea Wermelin. KBL orienterede om, at ministeren fortsat er ved at afklare sit parlamentariske grundlag. Der kan derfor ikke på nuværende tidspunkt orienteres om videre proces for anvendelsen af jagttegnsmidler til naturforvaltning og for forvaltning af dåvildt.

Ella Maria Bisschop-Larsen spurgte, om der er sket ændringer i forhold til arbejdsopgavefordelingen mellem Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen. Hertil svarede **Anne-Marie Vægter Rasmussen**, at delingen mellem Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen ikke er ændret. Hvis der er behov for bidrag fra Naturstyrelsen til emner i Vildtforvaltningsrådet, så går det via Miljøstyrelsen eller departementet

2. Ulveforvaltning - målformulering

2019-03-02

Resumé:

Jan Eriksen præsenterede sit forslag til målsætninger for en adaptiv forvaltningsplan for ulv og lagde op til en drøftelse. Hvis VFR kan godkende de præsenterede målsætninger, kan arbejdet med at nedsætte en faglig ulvegruppe fortsætte. JE vil herefter sætte sig sammen med Miljø- og Fødevareministeriet og formulere et kommissorium, der kan sendes i skriftlig høring i VFR. JE pointerede at ulvegruppen bliver en faglig sammensat gruppe, og de politiske diskussioner vil høre til i VFR. JE påpegede derudover, at alt det VFR er enige om kan indstilles til ministeren, og de dele VFR er uenige om kan indstilles som uenigheder til ministeren. Hvis der er for stor uenighed, så stoppes arbejdet, da JE ikke ønsker at ulveforvaltningen splitter VFR.

JE orienterede fra sit møde med miljøminister Lea Wermelin om, at ministeren gav udtryk for, at det er positivt, at Vildtforvaltningsrådet ønsker at se på en målsætning for forvaltning af ulv i Danmark. Miljøministeren udtrykte tillid til at VFR vil være enige om den forvaltningsplan de ender med at præsentere for hende.

Drøftelse:

Jan Eriksen spurgte om der var kommentarer til processen.

Frederik Lüttichau udtrykte stor opbakning til processen, men pointerede også at det uanset enighed i VFR ikke er muligt at afholde organisationernes bagland fra at komme med politiske udmeldinger, fx hvis der sker ulveangreb. Til det svarede **Jan Eriksen**, at der ikke lægges op til at begrænse organisationernes ret til at udtale sig om ulve.

Jan Eriksen noterede, at der generelt var stor opbakning til processen i VFR.

Ella Maria Bisschop-Larsen bemærkede, at der bør være overensstemmelse mellem den vedtagne problemformulering og målsætningerne. Der bør fx stå levedygtig

bestand i målsætningerne ligesom der står i problemformuleringen. EMBL var enig i den måde målene er bygget op på, men påpegede at der var flere steder, hvor skillelinjerne ikke var forståelige. EMBL fremhævede, at bestandsregulering ikke er inden for habitatdirektivets rammer, og påpegede at det i målsætningerne bør fremgå at forvaltningsplanen skal holdes inden for direktivets rammer.

Frederik Lüttichau bemærkede at husdyr bør nævnes som et strategisk mål, da konflikten ikke kun er med mennesker, men også med husdyr. Det skal være muligt at have fritgående husdyr i Danmark.

Claus Lind Christensen foreslog at fjerne ”med mennesker” i de strategiske mål. Dermed kan der skabes rum til at handle inden for målene.

Flemming Torp foreslog, at VFR formulerede sig ud af sproglige uenigheder på mødet, og overlade diskussioner om tekstnære rettelser til ulvegruppen. FT foreslog desuden, at der under målet om rekreative interesser kommer et delmål med naturoplevelser og friluftsliv, da det er begreber, der også bruges i naturbeskyttelsesloven.

Ella Maria Bisschop-Larsen spurgte, hvordan begrænsning af forstyrrelse af ulvens levesteder fremgår i målsætningerne, hvortil **Jan Eriksen** svarede, at det hører under punktet om viden og information og punktet om planlægning af rekreative oplevelser.

Frederik Lüttichau spurgte til definitionen af problemulv, og om hvor denne hører til i arbejdet med forvaltningsplanen. Hertil svarede **Jan Eriksen**, at formuleringen af problemulv ikke indgår i VFR's arbejde

Peter Busck bemærkede, at hvis det er opfattelsen, at beredskabet for problemulv ikke fungerer i praksis, så er det noget VFR er nødt til at forholde sig til.

Claus Lind Christensen pointerede at det er en ministeriel beslutning, men hvis medlemmer i VFR mener, der er behov for en drøftelse, så er det noget VFR må forholde sig til. **Ella Maria Bisschop-Larsen** foreslog at man i det papir, der lægges til ulvegruppen kunne gøre rede for, hvad ministeren har besluttet.

Frederik Lüttichau påpegede, at det er vigtigt, at ulvegruppen indsamler viden om hvordan husdyr påvirkes af ulve, og hvordan man kan skræmme ulve. FL pointerede desuden, at det er nødvendigt at se på hegnsordningen.

Henrik Bertelsen bemærkede, at målsætningerne skal betragtes som overskrifter, og at det er op til ulvegruppen, hvad der skal stå under de respektive mål.

Egon Østergaard spurgte, hvordan det sikres, at ulvegruppen bliver en faglig gruppe, og hvad forventningerne er til de medlemmer, der skal sidde i den. Hertil svarede **Jan Eriksen**, at det kommer til at fremgå af kommissoriet, at det er en faglig gruppe, samt at det er JE's ansvar som formand at sikre, at de politiske diskussioner flyttes til VFR. Derudover har JE en forventning om, at ulvegruppen også vil have faglige medlemmer uden tilknytning til organisationerne i VFR.

Ella Maria Bisschop-Larsen bemærkede, at hun gerne så at VFR blev enige om

skemaet inden der bliver skrevet et kommissorium. **Jan Eriksen** svarede at han gerne sender skemaet ud til VFR til godkendelse sammen med forslaget til kommissoriet.

Frederik Lüttichau foreslog, at der bliver etableret et center med viden og kompetencer til at gribe ind, hvilket vil kunne gøre muligt at leve sammen med ulven.

Jan Eriksen noterede ønsker til ændringer i formuleringerne, herunder at der kommer til at stå levedygtig bestand, at der er opbakning til at tage ”med mennesker” ud og tilføje ”friluftsliv”. JE pointerede, at en forudsætning for drøftelserne i VFR og i ulvegruppen er, at løsningerne holder sig inden for lovens og direktivets rammer. JE påpegede at han har sat bestandsregulering på som mål, da det ikke er til at vide om den status ulven har nu, også er den status ulven har på længere sigt. JE konkluderede, at der nu er sagt ja til at gå videre med processen. JE sætter sig sammen med Miljø- og Fødevarerministeriet og formulerer et kommissorium for en ulvegruppe, som kan sendes i skriftlig høring hos VFR’s medlemsorganisationer. Hvis kommissoriet godkendes er næste skridt at udpege repræsentanter fra organisationerne til ulvegruppen.

3. Udkast til forvaltningsplan for mink, mårhund og vaskebjørn

2019-03-03

2019-03-04

Resumé:

Anne-Marie Vægter Rasmussen orienterede om, at udkast til forvaltningsplan for mink, mårhund og vaskebjørn er sendt i høring den 10. september 2019 og frem til d. 22. oktober 2019. AMVR forklarede, at da der er flere fællestræk ved de tre invasive rovdyr, giver det mening, at have en fælles forvaltningsplan. Mårhund og vaskebjørn er omfattet af EU-forordning om invasive arter, hvorefter medlemsstaterne er forpligtet til at bekæmpe disse invasive arter. MST har lagt op til en evaluering af forvaltningsplanen i 2022 i tråd med tanken om adaptiv forvaltning. Det er derudover MSTs plan at der nedsættes en følgegruppe, hvor alle medlemmer af VFR inviteres.

Drøftelse:

Peter Busck spurgte hvad VFR’s rolle var, når forvaltningsplanen er sendt i høring, og bemærkede at det vil sende et stærkt signal, hvis VFR er enige om holdningen til forvaltningsplanen, inden den sendes i høring. Hertil svarede **Jan Eriksen**, at hvis der kan konkluderes noget ud af VFR’s drøftelse, vil det indgå i beslutningsgrundlaget for ministeren, men organisationerne har også mulighed for at sende individuelle høringssvar.

Frederik Lüttichau bemærkede, at selvom Landbrug & Fødevarer via VFR tilkendegiver en holdning, kan han ikke garantere at Landbrug & Fødevarer’s medlemsorganisationer tilkendegiver noget andet.

Ella Maria Bisschop-Larsen udtrykte tilfredshed med at der kommer en forvaltningsplan, men mente at forvaltningsplanen burde have været drøftet i VFR inden den kom i offentlig høring. EMBL oplyste om at DN kommer med deres bemærkninger i høringsrunden.

Birgitte Heje Larsen tilkendegav, at Dyrenes Beskyttelse savner dokumentation for at mårhunden er så skadelig, som det fremstilles og at dokumentationen fremgår af forvaltningsplanens referencer. BHL bemærkede desuden, at de afsatte 4,5 millioner kroner er et lille beløb, hvis der skal gøres noget ved problemet.

Aksel Bo Madsen påpegede, at der er uenighed om omfanget af problemet, men der er enighed om at mårhunden udgør et stort problem for artsdiversiteten i isolerede områder som f.eks på øer.

Jens Østergaard supplerede med, at mårhunden i EU er vurderet til at være en skadelig invasiv art, som Danmark har pligt til at håndtere.

Claus Lind Christensen bemærkede, at det er problematisk, at forvaltningsplanen har været længe undervejs. Arbejdet havde været lettere, hvis VFR var blevet inddraget på et tidligere tidspunkt. CLC påpegede, at den altoverskyggende opgave bliver at friholde Fyn, hvilket kræver en differentieret indsats. CLC roste at MST har inddraget evaluering i forvaltningsplanen, men påpegede at det afsatte beløb til indsatsen ikke er dækkende. CLC udtrykte tilfredshed med, at det ikke kun er jægerne, der er nævnt i forhold til organisering, da jægerne har behov for hjælp fra andre grupper – især til overvågningsindsatsen.

Flemming Torp bemærkede at de invasive arter skal bekæmpes med alle midler. FL spurgte, om Dyrenes Beskyttelse stadig står ved en aftale fra Bornholm, hvor det blev besluttet at mårhunden skal udryddes. **Birgitte Heje Larsen** svarede, at der mangler dokumentation for at mårhunden er så skadelig.

Egon Østergaard roste planen, men ville også gerne have set den i VFR tidligere. EØ hæftede sig ved, at minkbestanden er faldende og at det er svært at sige noget om årsagen hertil. EØ bakkede op om, at de invasive rovdyr skal udryddes så hurtigt som muligt, men at det er afgørende med tilstrækkelig finansiering. EØ var enig i, at indsatsen skal være differentieret og fokuseret.

Henrik Bertelsen bakkede op om fuld opbakning til dem, der gør en indsats for at udrydde disse tre invasive arter. HB påpegede, at problemet med udslip af mink er faldende, hvilket viser, at de eksisterende regler er gode, og at fokus bør være på at kontrollere at reglerne overholdes med sanktioner, når de ikke overholdes.

Jan Eriksen konkluderede, at VFR med tilfredshed konstaterer at antallet af mink tilsyneladende er faldende, blandt andet pga. en ændret adfærd på farmene, at vaskebjørne skal holdes ude af Danmark, og at der skal gøres en kæmpe indsats for at holde mårhundene nede og holde Fyn fri. JE konkluderede yderligere, at VFR har udtrykt ønske om at blive inddraget tidligere i en sådan proces, og foreslog at evalueringsprocessen starter i VFR i 2022. Til slut noterede JE sig, at det står organisationerne frit for at udtrykke sig, som de vil i høringsperioden.

Anne-Marie Vægter Rasmussen takkede for bemærkningerne og noterede VFR's ønske om, at forvaltningsplanen burde have været på et tidligere møde, hvilket MST er enige i, men det havde ikke været muligt på grund af folketingsvalg.

Claus Lind Christensen redegjorde for en problemstilling vedrørende brugen af ost som lokkemad til mårhunde, og at DJ har rejst problemstillingen overfor ministe-

ren for fiskeri, fødevarer og ligestilling, som har tilkendegivet gerne at ville mødes med DJ og drøfte dette. CLC nævnte ligeledes et ønske fra DJ om at anvende natsigtemidler i bekæmpelsen. **Jan Eriksen** besluttede, at punktet om natsigtemidler kommer på som et selvstændigt punkt på næste møde i VFR.

4. Kirkeugle

2019-03-05

Resumé:

Henrik Bertelsen redegjorde for resultater fra DCE med en sammenligning af forskellige faktorer knyttet til bestanden af kirkeugler i Himmerland og Slesvig-Holstein. Der blev sat gps'er på fuglene, så fuglenes bevægelser kunne følges, og det viste, at hunnerne ikke flyver ret langt, mens hannerne var langt mere aktive. HB fortalte, at det tyder på, at vildtstriber og fasanudsætninger kan være med til at hjælpe kirkeuglen. Vildtstriberne giver sandsynligvis uglerne mulighed for at fange mus mm. og fasan udsætningerne tiltrækker føde til uglerne pga. fodring af fasanerne. HB fortalte, at især i Østhimmerland var der en god ungeproduktion og bestand med lille indbyrdes afstand mellem parrene. På baggrund af disse resultater kan VFR drøfte om projektet skal videreføres med en mere langsigtet plan. HB bemærkede, at det ikke handler om at translokere eller udsætte kirkeuglen, men at arbejde for en bestandsgenopretning. Og at undersøgelsen viser at en bestandsgenopretning er en reel mulighed især med den Østhimmerlandske bestand.

Drøftelse:

Jan Eriksen konstaterede, at indsatsen har gjort en forskel, og at det ville være uheldigt, hvis indsatsen stopper nu.

Egon Østergaard udtrykte tilfredshed med, at det ikke handler om et translokationsprojekt og konstaterede, at projektet bekræfter, at det er føden, der er problemet, og at fodringen sandsynligvis har betydet, at kirkeuglen ikke er væk endnu. EØ påpegede, at kirkeuglen ikke er reddet endnu, og tilkendegav fuld opbakning til, at projektet fortsætter og påpegede, at landbruget og DCE bør spille en central rolle. EØ bemærkede et dette kræver et akut behov for finansiering og en videre strategi, og påpegede, at VFR bør indstille, at myndighederne træder til nu.

Aksel Bo Madsen forklarede, at DCE's projekt med den eksisterende bevilling afsluttes nu med en rapport.

Ella Maria Bisschop-Larsen udtrykte enighed med **Egon Østergaard** og roste projektet. EMBL pointerede også, at det er nødvendigt at fortsætte indsatsen og at VFR bør bakke op om projektet. EMBL pointerede, at myndighederne også bør gå ind i projektet og opfordrede til at finde midler til projektet ved crowdfunding.

Claus Lind Christensen bemærkede, at der måske var mulighed for at bruge markvildtsindsatsen til de nødvendige ændringer i agerlandskabet, hvis kirkeuglen kan rummes i målsætning for markvildtsindsatsen. Jægerne tæller allerede agerhøns og hare, og kan udvide med kirkeugle.

Birgitte Heje Larsen roste projektet og bemærkede, at det er et langt, sejt træk at få etableret forbedrede levesteder. BHL spurgte, hvad planen er for Vesthimmerland.

Hertil svarede **Henrik Bertelsen**, at projektet umiddelbart kun fortsættes i Øst-himmerland.

Flemming Torp supplerede med, at projektet kan bruges som eksempelprojekt, så translokationer i fremtiden kan undgås.

Jan Eriksen konkluderede, at VFR med glæde kan konstatere, at projektet har vist så gode resultater, at projektet bør fortsætte og at der nu er behov for, at myndighederne sikrer en finansiering.

5. Jagttidsrevision

2019-03-06

Resumé:

Aksel Bo Madsen orienterede om DCE's projekt med kontrollerede forstyrrelses effekter af jagt på grågæs i august med afstanden på 300 meter. Forsøget havde fire lokaliteter. Resultaterne har været meget afhængige af vind- og vejrforhold og hvor jægeren står. Forsøget viste, at ikke to arter fugle reagerede på samme måde. Det anbefales, at zonen på 300 meter bevares. Desuden er der forskel på om man skyder i august måned eller senere på efteråret.

Henrik Bertelsen supplerede med, at jagttidsgruppen har drøftet, hvad der skal til, før noget er en forstyrrelse. Det har betydning hvor og hvordan jægeren står, og hvordan der skydes.

Drøftelse:

Egon Østergaard pointerede, at DOF ikke ønsker jagt i august, og gerne ser at afstanden udvides til 400-500 meter. EØ spurgte, hvor meget jagt, der er i august, og om den ønskede effekt opnås, så de ønskede antal grågæs bliver skudt.

Jan Eriksen spurgte efter en udbyttestatistik for jagt i august måned. **Jens Østergaard** svarede, at der ikke er nogen aktuelle tal. **Claus Lind Christensen** supplerede med, at jagt i august efter hans opfattelse ikke er særlig udbredt, og at det primært er specialister, der jager på denne type jagt.

Ella Maria Bisschop-Larsen påpegede, at DN er imod jagt i august og at rapporten bekræfter, at det er en forstyrrelse. Hvis ikke jagten i august løser problemet skal denne forstyrrelse undgås.

Frederik Lüttichau bemærkede, at det er hans indtryk, at jagt i august har den ønskede effekt, men der kan være regionale forskelle, da fx høstidspunktet varierer.

Jan Eriksen konkluderede, at VFR anerkender, at der er forstyrrelser ved jagt på grågæs i august ved en afstand på 300 meter, samt at VFR ønsker viden om effekten for landbruget, og om antallet af nedlagte grågæs. I respekt for den tidligere beslutning vil jagt i august blive evalueret om to år ved jagttidsrevisionen i 2022.

6. Odderudsætningsprojekt

2019-03-07

2019-03-08

2019-03-09
2019-03-09b
2019-03-09c

Resumé:

Jan Eriksen indledte med at rose projektet for at være grundigt forberedt med det forelagte materiale til VFR. JE orienterede om to henvendelser til VFR fra Jane Nordstrand og fra The International Otter Survival Fund, der begge er imod odderudsætningsprojektet. Der er i ansøgningen lagt op til at udsætte 30-50 individer over 6 år, og max 15 individer om året. JE bemærkede, at hvis der gives tilladelse, kan man det første år flytte 15 dyr og undersøge om translokationen går godt. JE påpegede vigtigheden af, at der foretages en midtvejsevaluering, og at projektet følges kontinuerligt. VFR bør påtage sig ansvaret med at følge op på en midtvejsevaluering.

Drøftelse:

Jan Eriksen spurgte, om man i første omgang vil koncentrere sig om Vestsjælland eller om odderne skal placeres både på Vestsjælland og Lolland Falster. JE bemærkede, at projektfølgegruppen er meget stor, men savnede organisationer, der kunne opleve konflikter i forhold til det her projekt. Hertil svarende **Ella Maria Bisschop-Larsen**, at hun mente at fiskerne var blevet inviteret, men at hun vil spørge i DN om der er inviteret organisationer, der kan være uenige med projektet. [DN har oplyst at Sportsfiskerne har sagt ja til at sidde i projektgruppen, og at DJ blev inviteret på VFR-mødet i marts, men de har ikke svaret.]

Aksel Bo Madsen bemærkede, at den officielle NOVANA-overvågning af oddere i 2017 viser, at der er mange lokaliteter med oddere i Jylland, en fin spredning på Fyn samt odderforekomster på Sjælland. Hertil bemærkede **Jens Skovager Østergaard**, at disse data siger noget om udbredelsen af oddere, men ikke tætheden.

Ella Maria Bisschop-Larsen bemærkede, at Danmark er forpligtet til at sikre gunstig bevaringsstatus for oddere samt at ansvaret for at sikre dette ligger hos myndighederne. EMBL påpegede at DN gerne vil tage ansvar for at ændre situationen med oddere på Vestsjælland, men projektet er afhængigt af, at der findes finansiering. EMBL spurgte, hvad MST vil gøre for at odderen opnår gunstig bevaringsstatus. Hertil svarede **Anne-Marie Vægter Rasmussen** at det er rigtigt, at Danmark har en forpligtelse til at arbejde for en gunstig bevaringsstatus, men hvad der skal ske er noget, der beslutes fra område til område og det indebærer ikke nødvendigvis translokation af odder eller andre arter.

Flemming Torp tilkendegav, at Friluftsrådet principielt ikke er imod translokation, men står fast på, at der bør foreligge en adaptiv forvaltningsplan. FT gav udtryk for, at DN ikke tager konsekvensen af den læring, der kom ud af sidste udsætningsprojekt. I en adaptive forvaltningsplan forholder man sig også til, hvis der skulle ske fremgang. FT spurgte, om DN generelt ikke ønsker at anvende jagttegnsmidlerne til projektet. Hertil svarede **Ella Maria Bisschop-Larsen** at der henvises til, at projektet ikke bør finansieres af jagttegnsmidlerne til naturforvaltning, som VFR har mulighed for at komme med anbefalinger på.

Claus Lind Christensen tilkendegav, at DJ mener, at man ikke skal flytte på dyre-

ne, hvis de selv kan sprede sig. CLC spurgte, om der er etableret stopriste på Sjælland, hvortil **Ella Maria Bisschop-Larsen** svarede, at det ikke er relevant at gøre noget ved stopristene i de marine områder før odderbestanden er af en vis størrelse.

Frederik Lüttichau havde ingen kommentarer til translokationsdelen, men spurgte om en ny habitatudpeget art kan have betydning for muligheden for at kunne grødeskære og vedligeholde vandløb. FL udtrykte derfor reservation overfor projektet indtil det er belyst. **Jens Skovager Østergaard** svarede, at MST ikke ser at tilstedeværelse af oddere begrænser muligheden for grødeskæring.

Frederik Lüttichau bemærkede, at hvis ikke det får konsekvenser for grødeskæring, så har L&F ikke noget imod projektet.

Peter Busck supplerede med, at hvis ikke det har en påvirkning af vandløbsvedligeholdelsen, så har Dansk Skovforening heller ikke noget imod projektet.

Egon Østergaard roste arbejdet, men mindede om DOF's holdning til translokation. Så længe der er liv, så er der stadig håb og derfor er det ikke nødvendigt med translokation. DOF kan derfor ikke støtte translokation af oddere på Sjælland. EØ påpegede, at hvis forholdene for odderne i Vestsjælland ikke er optimale, så bør man starte med at forbedre disse forhold.

Birgitte Heje Larsen udtrykte ros til projektet og at det stadig har opbakning fra Dyrenes Beskyttelse. BHL udtrykte bekymring for dyrenes stressniveau i forbindelse med flytningen, men pegede på, at dette kan undersøges. BHL mener, at plasmocytose risikerer at gå under radaren hvis der efter udsætningen findes en død odder, og den sendes til DTU. En sådan odder bør sendes til KU--SUND der står for de anmeldelsespligtige sygdomme, herunder plasmocytose, og afgør om den har plasmocytose. DTU vil kunne undersøge den for hvalpesyge, men har ikke pligt til at lave den dyre analyse for plasmocytose. Da DTU er overgået til indtægtsdækket virksomhed, er det usandsynligt at de vil foretage denne analyse.

Jan Eriksen konkluderede, at VFR, bortset fra DOF og DJ, kan bakke op om et translokationsprojekt, hvis det følges op af en adaptiv forvaltningsplan.

7. Gråsæl

2019-03-10

Resumé:

Katrine Barnkob Lindgreen orienterede om, at det siden 2016 har været muligt at regulere gråsæl i farvandet omkring Bornholm efter en særlig "Bornholmerordning", da fiskerne omkring Bornholm oplever udfordringer med den voksende bestand af gråsæler. Ordningen indebærer, at fiskere og jægere, der har gennemført et særligt sælreguleringskursus, kan regulere op til 40 gråsæler pr. år med baggrund i en fælles tilladelse, som er meddelt Bornholms- og Christiansøs Fiskeriforening. Der må ikke reguleres i N2000 området Ertholmene. Ordningen har i praksis ikke fungeret, og der er kun blevet nedlagt få gråsæl, blandt andet fordi, det er vanskeligt at skyde sæler i vandet fra en båd. Den aktuelle reguleringstilladelse på 40 sæler udløber til december. Inden da skal der foretages en vurdering af om ordningen i justeret form skal forlænges, og hvilke vilkår der i givet fald skal knyttes til en ny reguleringstilladelse. MFVM har talt med fiskerne om de oplevede barrierer for at ordnin-

gen kan komme til at fungere. Disse fremgår af bilaget.

Michael Andersen fra Danmarks Fiskeriforening PO takkede for muligheden for at fortælle om problemstillingen, og forklarede at for fiskerne er det et problem på flere niveauer. MA fortalte, at der snart ikke er flere garnfiskere tilbage. Fiskerne tilskrives tab til sælprædation, og fortalte at op til 80 % af fangsten bliver spist af sæler. Sælerne er slutværter for bestemte parasitter, som er under mistanke for at den faldende torskebestanden. Også fritidsfiskerne er påvirkede, da sælerne blandt andet tager bugen af stenbider og suger rognen. MA kvitterede for indsatsen fra MST og for et godt og konstruktivt møde på Bornholm. MA udtrykte et ønske om at afstandskravet til fiskeredskaber øges og et ønske om at få lov til at bruge buckshots og brennekekugler. MA påpegede desuden, at fiskerne ikke er jægere, og det ville være en god idé at uddanne jægere til at skyde sæler. MA afsluttede med at tilkendegive, at fiskerne ønsker en regulering af sælbestanden, og at sælerne kan reguleres på hvilepladserne.

Drøftelse:

Birgitte Heje Larsen spurgte til om det også er gråsæl, der tager stenbidere, hvortil **Michael Andersen** svarede at det både er gråsæler og spættet sæl.

Ella Maria Bisschop-Larsen spurgte, hvad fiskerne gør for at finde alternative fiskeredskaber, og om et øget afstandskrav ikke reelt betyder, at der bliver dannet en jagtzone omkring Bornholm. EMBL spurgte også, om fiskerne er enige i, at det handler om regulering af problemsæler. **Michael Andersen** svarede at fiskerne konstant arbejder på at udvikle alternative fiskeredskaber, men det er svært at finde måder at lokke fisk til uden også at lokke sæler til. Det er svært at konstruere redskaber, der kan stå imod sæler. MA var enig i, at det er problemsælerne, der skal reguleres.

Claus Lind Christensen bemærkede, at jægerne hele tiden har været klar til at hjælpe og foreslog, at flere fiskere tager jagttegn. CLC påpegede, at opsamling af sæler bliver sværere, hvis de skydes med buckshots. **Michael Andersen** svarede, at opsamling af sæler er svært, og når man skyder dem med riffel, så forsvinder den hurtigt i vandet. MA forklarede også, at Fiskeriforeningen arbejder med en model, hvor to fiskere med jagttegn kunne udgøre en form for vagtkorps.

Claus Lind Christensen spurgte til de sælfælder, der anvendes i Sverige. Til det svarede **Michael Andersen**, at de fælder er meget store og de virker kun i den svenske skærgård.

Michael Andersen takkede for muligheden for at blive hørt og forlod mødet.

Jan Eriksen startede med at fastslå, at regulering ved hvilepladsen ved Tat ikke er en mulighed. **Anne-Marie Vægter Rasmussen** supplerede med, at det er Natura2000-område, der er udpeget for sæl.

Claus Lind Christensen bemærkede, at et fortsat arbejde med en adaptiv forvaltningsplan på internationalt niveau er nødvendigt.

Jan Eriksen spurgte om den kommende sælforvaltningsplan også vil indeholde

bornholmerordningen, hvortil **Anne-Marie Vægter Rasmussen** svarede ja.

Jan Eriksen tog herefter en bordrunde med fiskernes indsendte forslag, og konkluderede på denne baggrund VFR's anbefalinger, som fremgår af bilaget til referatet.

Ella Maria Bisschop-Larsen gjorde VFR opmærksom på et bachelorprojekt fra 2018 om fiskere og sæler, der viser at fiskerne har brugt buckshots, skudt 30-40 sæler og sat garn ved Christiansø, hvor de også har fanget sæler. Til dette bemærkede **Jan Eriksen**, at det rejser en problemstilling i forhold til tilsynet. JE bemærkede derudover at VFR tager stærk afstand fra ulovligheder. **Claus Lind Christensen** supplerede med, at fiskeriforeningen har en stor opgave i at sikre, at baglandet overholder reglerne.

8. Riffelkugler

Resumé:

En ældre undersøgelse fra DMU giver indtryk af at der er en vis risiko for rikoletter i forbindelse med riffelskud. VFR tager en indledende drøftelse af, hvilke tiltag man kan bringe i anvendelse for at minimere risikoen i forbindelse med jagtudøvelse, ikke mindst under iagttagelse af den stigende interesse for riffeljagt på stigende bestande af det større hjortevildt.

Drøftelse:

Punktet blev udskudt til mødet i december.

9. Vildtreservater

Resumé:

Danmarks Naturfredningsforening har bedt om at få genfremsendt kommissoriet for Vildtreservatgruppen og en afklaring af ansvarsfordelingen.

Vildtreservatgruppen blev nedsat efter ønske fra Miljøstyrelsen (dengang Naturstyrelsen). Formålet var at sikre en direkte inddragelse af organisationerne i arbejdet med opfølgning på Natura2000-planerne. Udvalget rådgiver Miljøstyrelsen direkte i arbejdet med opdatering af vildtreservatnetværket.

Drøftelse:

Jan Eriksen foreslog, at vildtreservatgruppen afrapporterer ved mødet i december. JE vil derudover, sammen med MST, præsentere et forslag til revidering af kommissoriet til mødet i december.

10. Meddelelser

- Orientering fra formanden

Jan Eriksen orienterede om hans møde med miljøministeren.

- Orientering fra udsætningsudvalget

Flemming Torp orienterede om tre projekter, som udsætningsudvalget vil komme med indstillinger på til mødet i december. FT fortalte desuden, at det lige nu ser ud til,

at antallet af udsatte ænder ligger på 58-59.000 stk., agerhøns omkring 5-6.000 stk. og fasaner omkring 900.000 stk. FT orienterede også om et møde hos DJ omkring deres uddannelser, og her ses en stigning i antal deltagere på udsætningskurserne. DJ og andre har gjort meget for at gøre opmærksom på kravet om at deltage i et kursus, hvis der sker udsætning.

- Statistik over reguleringstilladelser v. MST

Jens Skovsager Østergaard spurgte om der var spørgsmål til de fremsendte bilag.

Birgitte Heje Larsen spurgte, om brud udgør et problem for sikkerheden i lufthavnen, hvortil **Jens Skovsager Østergaard** svarede, at det kunne være noget med installationerne, men at vi ikke har konkrete oplysninger herom.

- Status for internationale forvaltningsplaner for gæs

Jens Skovsager Østergaard orienterede om, at der har været møde i juni i gåseplatformen under AEWA. Der var forud for mødet blevet indført februarjagt på grågås i Frankrig – dette er i modstrid med planen og havde bremset arbejdet med grågåseplanen, som dog efter mødet er genoptaget. JSØ bemærkede, at processen med forvaltningsplanerne var vanskeligere, end hvad der kunne ordnes på mødet, og at der fortsat er uenigheder, som skal løses før en egentlig implementering af planerne er på plads.

Ella Maria Bisschop-Larsen spurgte ind til hvad udfordringerne er i forhold til de her to forvaltningsplaner. Hertil svarede **Jens Skovsager Østergaard**, at udfordringerne er forskellige for de to arter. For grågås handler det om, hvornår der kan drives jagt på dem. For bramgås handler det om, hvorvidt man kan fastsætte bestandsmål. Tyskerne har meldt sig ud af grågåseplanen, men er stadig med i planen for bramgås. Tyskerne har hidtil haft en meget restriktiv tilgang til tolkningen af direktivernes fravigelsesbestemmelser (adgang til regulering).

- Erfaringer fra DCE-projektet om gæs på Lolland

Jens Skovsager Østergaard orienterede om projektet med de mærkede gæs på Lolland. JSØ fortalte, at man som en del af projektpuljen fik midler til at lave projektet med bramgæs på Lolland, hvor gæssene skulle følges, og der skulle testes forskellige afværgeforanstaltninger. Gæssene forsvandt dog ret hurtigt ud af området og flyttede langt væk.

Jan Eriksen supplerede med, at uanset hvad endemålet med en ny forvaltning bliver, så er der et stort arbejde i at nedbringe antallet.

- Resultat af udbud af faldvildtskontrakten

Anne-Marie Vægter Rasmussen orienterede om kontrakten, der har været i udbud i foråret. Der kom to tilbud, som blev vurderet efter de opstillede udbudskriterier. Et konsortium med Aalborg Universitet og DTU-vet vandt udbuddet.

Birgitte Heje Larsen bemærkede, at den kontrakt, der er valgt, ikke er den mest hensigtsmæssige. BHL påpegede, at den anden tilbudsgiver har viden om vigtige sygdomme, og BHL finder det skuffende at VFR ikke er blevet hørt. Hertil svarede **Anne-Marie Vægter Rasmussen**, at MST følger udbudslovens regler, og man kan ikke bruge rådgivende udvalg til at vurdere tilbud.

Birgitte Heje Larsen udtrykte bekymring over, at der ikke findes en ordentlig overvågning af vildtets sundhed i Danmark. Vildtforvaltningsrådet har med god grund anbefalet, at en del af jagttegnsmidlerne bruges til faldvildtundersøgelserne. Men delvist grundet nye bekendtgørelser er der opstået en nærmest grotesk situation, hvor der kan sættes spørgsmålstegn ved, om bevillingen er value for money. De anmeldelsespligtige sygdomme, f.eks. mund- og klovsyge, rabies, fugleinfluenza, tuberkulose, skal undersøges på KU-SUND. De har en stab på ca. 20 dyrlæger, studerende, samt en basisbevilling der giver dem en vis handlefrihed til diverse opfølgende undersøgelser, og kan umiddelbart trække på alle Landbohøjskolens laboratorier. Medens resten af faldvildtet skal undersøges af DTU på rent kommerciel basis.

Under den seneste udbudsrunde stod KU-SUND da også stærkest på alle parametre, undtagen det økonomiske, alligevel fik DTU opgaven i samarbejde med Aalborg Universitet. (Aalborg Universitet har ét laboratorium og to dyrlæger). Hermed deles undersøgelserne. Og mellem de to institutter tabes såvel overblik som diagnostiske muligheder.

Et par groteske eksempler på følgerne af, at faldvildtet spredes på to forskellige institutter: Findes en havørn død, er myndighederne primært interesserede i om den har fugleinfluenza. Vi andre vil gerne vide, om den er skudt eller forgiftet. Kommer den til KU-SUND bliver den kun undersøgt for fugleinfluenza, ender den hos DTU kan de tjekke for skud eller lave forgiftningsanalyse - hvis de har råd.

Trikinundersøgelserne er ikke længere lovpligtige men skal genoptages hvis der er behov. Derfor undersøger KU-SUND ikke for trikiner - og man kan ikke forvente at et kommercielt laboratorium (DTU) af nysgerrighed vil undersøge - dvs. behovet vil aldrig blive belyst.

- Overvågning af ulv sendt i udbud
Anne-Marie Vægter Rasmussen orienterede om, at den nuværende aftale med DCE og naturhistorisk museum udløber ved årsskiftet, og aftalen er nu sendt i udbud. Aftalen er udbudt for to år for herefter at komme i takt med NOVANA.
- Status på bekendtgørelser
Katrine Barnkob Lindgreen orienterede om status på en række bekendtgørelser. I forhold til jagttegnsbekendtgørelsen, hvor VFR foreslår en regelforenkling og adskillelse af skydeprøve, så lytter ministeren og ønsker at arbejde videre med bekendtgørelsen. I forhold til fuglebekendtgørelsen har ministeren besluttet ikke at gå videre med de ændringer, som den tidligere regering lagde op til. Med hensyn til jagt- og ud sætningsbekendtgørelserne, så henviste KBL til bemærkningerne i starten af mødet, og der kan derfor ikke gives status på disse endnu.
- Tilbagemelding vedr. fisketegnsmidler
Katrine Barnkob Lindgreen orienterede om lystfiskernes indflydelse på fisketegnsmidlerne jf. det udsendte bilag.

Ella Maria Bisschop-Larsen bemærkede, at det står i bekendtgørelserne hvad midlerne kan gå til, og at det klart fremgår hvem, der er tilsynsmyndighed, og påpegede, at dette var ønskeligt i relation til jagttegnsmidlerne.

11. Kommende møder

Resumé:

Formanden fremlægger emner for kommende møder. Medlemmerne i VFR opfordres til at byde ind med emner.

Drøftelse:

Jan Eriksen orienterede om at der er besluttet punkter til det kommende møde. JE orienterede om, at der er en forventning om at ministeren kommer forbi, og har derfor besluttet at forlænge mødet med en time. JE konstaterede at der var generel opbakning til at starte mødet kl. 9.

Ella Maria Bisschop-Larsen udtrykte ønske om et punkt om vildtvenlige høstmetoder.

12. Evt.

Ella Maria Bisschop-Larsen udtrykte ønske om, at der kommer tilbagemeldinger på rettelser i referatet. EMBL henviste til, at det er hensigtsmæssigt, at urigtige oplysninger i referatet kommenteres, selvom de er korrekt gengivet fra mødet.

Jan Eriksen orienterede om en henvendelse fra Niels Kanstrup om et møde vedrørende bly i ammunition den 20. oktober 2019. JE sørger for at sende videre.

Birgitte Heje Larsen gjorde opmærksom på en konference i Finland den 30.-31. oktober 2019 om rewilding og vildt. BHL sender materialet rundt.

Jan Eriksen afsluttede mødet, og takkede for et par gode og udbytterige dage. JE konstaterede at Klelund Plantage og Lille vildmose viste hvilke muligheder, der er for at få afprøvet nogle ting. JE noterede sig, at rewilding ikke kun handler om udsætning af dyr, men også at genskabelse af naturlig hydrologi har betydning for at skabe naturlig dynamik.

Frokost kl. 13.00